

Brunzit al vesper dels Balcans

La sempre conflictiva àrea dels Balcans torna a estar animadíssima. El que es coneix com el vesper balcànic, format pels actuals estats de Iugoslàvia, Albània, Bulgària, Romania, Grècia i la Turquia europea, viu nous moments de tensió. Es combinen els problemes interns amb els conflictes entre veïns. Així, des de principis de març ha coincidit la nova onada d'emigració de desenes de milers d'albanesos cap a Itàlia i, en menor mesura, Iugoslàvia i Grècia; els greus enfrontaments a Sèrbia (Iugoslàvia) i les intermitents protestes de l'oposició contra el règim neocomunista de Romania.

Cal sumar-hi els ancestrals enfrontaments entre grecs i turcs que ara s'han revifat a propòsit de l'ocupació turca del nord de Xipre i les pressions del govern d'Ankara per tal d'ingressar en la CEE com a recompensa per la seva participació en la guerra contra l'Iraq. Una vegada acabada la guerra del golf Pèrsic, el govern d'Atenes ha tornat a traure el cas de Xipre per tal de demanar la retirada de les tropes turques i la reunificació de l'illa. Això en uns moments en què Turquia sembla disposada a assumir un nou paper en l'escena internacional aprofitant la nova conjuntura posterior a la guerra del Golf. Ara el règim d'Ankara mira cap a l'Orient i veu una ocasió magnífica al nord del derrotat Iraq per estendre la seva influència i protecció sobre els kurds iraquins. També el panturquisme reviu aprofitant els conflictes dels diversos pobles asiàtics d'ètnia turca com els àzeris de l'URSS i de l'Iran, el uzbeks, turcmans, kazakhs i kirguisos de l'URSS i de l'Afganistan, els uigurs de la Xina, etc.

Però tornant a l'àrea balcànica les imatges més frapants ens han arribat d'Albània, dels milers d'albanesos que van assaltar el primer vaixell que trobaven per fugir del país en un intent desesperat per sortir de la misèria i de l'opressió. El rè-

gim albanès, hereu del stalinisme, ha procedit a una obertura política i ha legalitzat sindicats i partits polítics; també ha alliberat presos polítics i convocat eleccions lliures i democràtiques per al 31 de març. Però hi ha dubtes sobre la sinceritat dels propòsits democratitzadors del govern de Tirana. Tanmateix, la gent, més que per motius polítics, fugí per motius econòmics. Perquè a Albània es capta la televisió italiana que vehicula un món de superluxe als ulls dels albanesos que els fa somiar amb una existència molt més digna que l'oferta el seu país. Ara bé, la invasió de la regió italiana d'Apúlia per més de quinze mil immigrants albanesos ha creat problemes internacionals i ha fet veure que, de la mateixa manera que cal efectuar inversions al Magrib per frenar les ones migratòries cap a l'Europa occidental, cal fer el mateix als països europeus que tenen un nivell de vida quasi tercermundista, com és el cas d'Albània. Perquè al ric continent europeu hi ha misèria, i molta.

En el cas de Romania l'oposició política, que va ser aixafada en les urnes, manté una esporàdica agitació contra el règim neocomunista sense arribar a posar-lo en perill.

En canvi on sí que hi ha perill, i ben

gros, és a Iugoslàvia. Eslovènia ha anunciat que el pròxim 15 de maig es declararà independent. Croàcia i Sèrbia s'enfronten per problemes territorials i l'exèrcit

iugoslau està dirigit per una cúpula militar comunista que es considera hereva de Tito i garant de la integritat de l'estat. És com un barril de pólvora a punt d'explotar. Si bé Eslovènia podria veure acceptada la seva independència perquè no té conflictes ètnics interns, Croàcia, que també vol ser independent, és un altre cas. Té dins el seu territori uns 600.000 serbis, majoritaris en algunes regions, i Sèrbia reclama aquestes zones de poblament serbi com a pròpies. L'exèrcit ja hi ha intervingut més d'una vegada per deturar els enfrontaments entre serbis i croates. Però en aquest mes de març ha estat l'oposició política sèrbia no comunista la que ha sortit al carrer a reclamar un espai sota el sol perquè el president comunista serbi, Slobodan Milosevic, que va guanyar per àmplia majoria les eleccions, manté un rígid control i monopoli del mitjà d'expressió i prohibeix les manifestacions opositores.

Els estudiants serbis van forçar la situació en mobilitzar-se contra Milosevic, comparant-lo amb Saddam. El govern de Belgrad, després de fer servir la força, ocasionant morts i ferits, va haver de cedir i destituir el director de la televisió i també hagué d'alliberar el líder de l'oposició. La tensió, però, continua alta i qualsevol espurna pot encendre en qualsevol moment un nou focus de violència.

El brunzit que arriba del vesper dels Balcans és fort i res fa creure que sigui un soroll momentani. Portarà cua, i llarga.

Antoni Reig